

ANMELDELSE LÆRERUDDANNELSEN 11. aug. 2020 | kl. 08:21

Praktisk, god og sine steder lidt for firkantet

Af: Thorkild Thejsen

Arbejdet med læreruddannelsens første skriveøvelser, det afsluttende projekt og alle skriftlige opgaver derimellem er emnet for denne håndbog. Diskuter den, og brug den.

Fakta

Titel

Skriv opgaver på læreruddannelsen

Forfatter

Marianne Eskebæk Larsen, Jakob Matthiesen, Lone Wulff, Katja Vilien

Pris

229

Sider

226

"SKRIV" står der i kæmpeversaler med fed skrift på forsiden. Derefter følger, som man kan se, med tyndere skrift og lidt mindre typer resten af titlen: "opgaver på læreruddannelsen". Formålet med bogen kan der altså ikke være tvivl om. Men nederst på siden står der med endnu mindre typer: "Håndbog i akademisk skrivning og studieteknik". Sigtet er altså lidt bredere. Det er der kommet en vellykket hybrid ud af. Stort set. Det lille forbehold vender jeg tilbage til.

Først om kvaliteterne: Der er både ideer og advarsler, praktiske anvisninger og gode råd om, hvordan man skal gå til opgaveskrivning, litteratursøgning, kildehenvisninger med mere. Når et studieforløb indbefatter en opgave, hvor den studerende skal arbejde med akademisk skrivning, er der altså masser at hente. Både om studieteknik, skriveproces, skriveformer og korrekturlæsning. Ja, såmænd også om typiske stavfejl. Der er et helt afsnit om læreruddannelsens forskellige opgavetyper, og der slutes af med, hvad man kalder et "minileksikon over opgaverelevante begreber", og et stikordsregister. Det sidste er med til at gøre det nemt at slå op. En bred margin på alle sider giver plads til læserens egne notater, og så er der gennem hele bogen fine opsummerende tekster ud for de enkelte underafsnit. Med udskiftning af ordet "kvadratisk" til "firkantet" i Ritter Sports reklameslogan vil jeg sige, at bogen er "firkantet, praktisk, god".

Jeg vover at kalde den "firkantet", fordi der indirekte lægges mere vægt på, hvordan man klarer sig godt gennem studiet, end på hvordan man bliver en god lærer. Bogens fokus er *præsentationsskrivning*, står der et sted, hvor det så lige hægtes på, at skrivning også er et redskab til tænkning og faglig udvikling. Præsentationsskrivning som en akademisk disciplin bliver præsenteret i en noget blodfattig version. I akademiske opgaver arbejdes der ikke med "overraskelsesmomenter, antydninger og spændingskurver som en kriminalroman", og akademiske tekster er "i den forstand" kedelige, fortælles det.

Jeg er uenig. Det behøver altså ikke at være kedeligt. Det er fint, at den studerende bliver trænet i at skrive argumenterende, at overveje tillægsordene og i det hele taget at udtrykke sig klart og nuanceret. Men en akademisk tekst kan sagtens både indeholde overraskelser og være underholdende. At påstå det modsatte er i den grad nedmuntrende.

Når den studerende skal indkredse en problemstilling og arbejde sig frem til en problemformulering, rådes der til at "gå efter dilemmaer og modsigelser". Jeg er helt enig. Men bogens angiveligt gode eksempel er ikke godt. "Hvordan stilladserer læreren et effektivt gruppearbejde ...", begynder det. Væk er styrker/svagheder, fordele/ulemper.

I afsnittet "Skriv om empiri" er det en vigtig pointe "så objektivt som muligt" at gengive, hvad man har observeret, for senere at "fortolke på baggrund af relevant teori". Tidligere har den studerende fået at vide, at han skal skrive "neutralt" og "til andre fagfolk", og Astrid Lindgren citeres som eksempel på en skrivemåde, han ikke skal efterligne, fordi hun bruger litterære virkemidler for at få en bestemt følelse frem hos læseren.

Det er ingen af de enkelte pointer, jeg er decideret uenig i. Men tilsammen forekommer det mig, at den grønne skov bliver lig med nederste lampe i lyskurven. Hvordan indfanger man for eksempel de følelser, læreren, eleverne og den observerende har med? De kan ikke hentes ind igen ved at fortolke en neutral og objektiv beskrivelse gennem en teori.

Prøv for eksempel med denne tilstræbt objektive observationsbeskrivelse, jeg har konstrueret for at illustrere min bekymring:

'Læreren sidder bag katederet og beder en elev fortælle om dagens emne. Under fremlæggelsen ser eleven ofte ned i bordet, standser midt i sætninger og bliver flere gange afbrudt af kommentarer og spørgsmål fra læreren. De andre (alle?) elever griner fire gange højt, uden at læreren kommenterer eller påtaler det. Læreren beder derefter en anden fortsætte. Denne elevs fremlæggelse er flydende, og læreren afbryder ham ikke undervejs. Hans eneste kommentar efter fremlæggelsen er: 'Vidunderligt'".

Indrømmet: Mit valg af ordet "påtaler" er ikke neutralt. Men overvej lige, hvad man kan bruge en sådan beskrivelse til. Og indtænk så lektor Blomme, der beder "hvalfisken Tykkesen" spytte sine ypperlige kundskaber ud om anden puniske krig, for det er dem og det, min pseudoobjektive observation handler om.

Min pointe er, at der er risiko for, at man udvikler et pseudoakademisk, pseudorationelt tunnelsyn, så man ikke kan se det, der er centralt for at kunne undervise med pædagogisk, lærerfaglig autoritet: sansningen, fornemmelsen, tolkningen, indlevelsen, improvisationen.

Det er nemmere at se i det fine – lidt for korte – afsnit om "praksisskrivning". Praksisfortælling "kan være følelsesmæssig forløsende", står der. Med den vigtige tilføjelse, at det først og fremmest er en god måde at begynde at ordne erfaringer og skabe overblik på, når målet er "at nå frem til en dybere faglig/didaktisk/pædagogisk forståelse gennem analyse". Hvorefter der gøres opmærksom på, at praksisfortælling "sladrer" om kulturelle normer og værdier. Ja, ja, ja, vil jeg tilføje. Det er netop, når man også får dem skrevet og talt frem, at man kan begynde at analysere og diskutere muligheder, udfordringer og dilemmaer.

I afsnittet om arbejdet med bachelorprojektet pointeres det, at bogens skema om projektets opbygning ikke er et krav, men et forslag. Hvorefter der står, at det er "vigtigt at slå fast", at det er uddannelsesstedet og vejlederen, "der giver rammerne for opbygningen". Og nogle vejledere ønsker teori og analyse i samme afsnit, mens andre vil have det modsatte: "Følg din vejleders ord og anvisninger fra dit uddannelsessted".

Nej! Følg det, der står i studieordningen, læs vejledningen grundigt, spørg vejlederen flittigt. Og gør så, som du mener, at studiet har lært dig at undersøge, analysere, argumentere og skrive.

Efter disse firkantede uakademiske forbehold er det vigtigt at huske på, at de to sidste ord i Ritter Sport-sloganet er *praktisk og god*. Det gælder også denne bog. Læs den, diskuter den med vejlederen og med andre studerende. Brug den.

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk